

Реферат на тему: "Дитяча Література (контрольна робота)"

Тематично-літературні реферати

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

З ПРЕДМЕТУ "ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА"

1. Огляд творчості Г.Сковороди

Г.Сковорода найчастіше згадується у плані філософа, письменника (в першу чергу для дорослих). І багато хто не підозрює, що Г.Сковорода велику частину своєї творчості присвятив саме дітям, юнацтву.

Григорій Савич Сковорода (1722—1794) — видатний український педагог, поет, мандрівний філософ, представник етико-гуманістичного напрямку вітчизняного просвітництва. Навчався в Києво-Могилянській академії, поглиблював знання за кордоном. Повернувшись на батьківщину, викладав піїтику в Переяславській семінарії, згодом — у Харківській колегії. Після звільнення з колегії Г. Сковорода до кінця життя залишався мандрівним філософом і вчителем.

Свої педагогічні погляди він виклав у діалогах, віршах, байках, притчах, листах. Проблема виховання присвячено його притчі "Благодарний Еродій", "Убогий Жайворонок", "Байки Харківські". Вихідними і визначальними в системі педагогічних поглядів Сковороди є ідеї демократизму, гуманізму, народності та патріотизму. Ідеал людяності — мета всього його життя, а також і мета виховання. Г. Сковорода вважав, що у вихованні треба зважати не на соціальне становище дітей, а на їхню природу, нахили, інтереси, обдаровання.

Будучи прихильником принципу народності у вихованні, він обстоював думку, що воно має відповідати інтересам народу, жити з народних джерел і зберігатися в житті кожного народу, висміював дворянсько-аристократичне виховання, плазування перед усім іноземним. На його думку, мета виховання — підготовка вільної людини, гармонійно розвиненої, щасливої, корисної для суспільства, людини, здатної жити і боротися.

Провідне місце у всебічному розвитку відводив розумовій освіті, яка допомагає людині пізнати себе, навколишній світ, суть щастя. Він обстоював рідну мову в школах, радив вивчати граматику, літературу, математику, фізику, механіку, музику, філософію, медицину та інші науки.

Особливу роль у всебічному розвитку особистості Сковорода відводив формуванню її моральних якостей, зокрема таких, як любов до вітчизни і праці, людяність, дружба, правдивість, чесність, скромність, сила волі, почуття людської гідності.

Значної уваги Г. Сковорода надавав фізичному вихованню людей, вважав, що вони мають бути "тілесно здорові". Фізичне виховання, згідно з ним, повинно починатися ще

до народження дитини і полягати в здоровому способі життя батьків, у турботі про матір у період вагітності й вигодовування дитини.

Фізичному вихованню дітей сприяють праця, вправи, режим і відпочинок, розваги, загартування організму. Він також дбав про естетичне виховання, яке має облагороджувати людей, допомагати їм у житті та праці. Засобами естетичного виховання повинні бути поезія, музика, народні пісні, краса природи, образотворче мистецтво.

Першими вихователями дитини Сковорода називав батьків. Зневажливо ставився до тих "напівбатьків" і "на-півматерів", які передоручають виховання своїх дітей іншим, порівнював їх із зозулями, що підкидають яйця в чужі гнізда. Вирішальну роль у вихованні він відводив школі, вчителям. Обстоював думку, що школа має бути доступною для всіх, з безплатним навчанням, розробив низку дидактичних і методичних положень. Стверджував, що усвідомлювати істину найкраще самостійно, через власну активність. У процесі навчання треба враховувати нахили і здібності дітей, їх вікові та індивідуальні особливості. Він радив правильно дозувати навчальний матеріал, викладати його доступно, ясно, точно, використовувати наочність, пов'язувати теорію з практикою, навчання з життям. Високо цінував такі методи навчання, як лекція, розповідь, розмова і бесіда. Цікавими є його думки про читання книжок і виписки з них.

У вихованні Г. Сковорода пропонував такі методи, як бесіда, роз'яснення, поради, приклади, радив виховувати не тільки словом, а й ділом, переконанням, привчати дітей критично аналізувати свої вчинки, дотримуватися суворого режиму, уникати надмірностей. Він належно оцінив працю вчителя, висував до нього високі вимоги, зокрема до його знань, благородства, любові до дітей, до своєї справи. Вчитель повинен бути прикладом для інших в усьому, вміти володіти голосом, викладати "прилично, тихо й без крику".

Сковорода був незвичайним учителем: писав байки, викладав стародавні мови, глибоко цікавився математикою, географією, економікою.

–Учив, як жив, а жив, як навчав – найкраща риса педагога.

Жанр байки досить широко використовував Григорій Сковорода. Його "Харківські байки" в численних рукописних списках потрапляли в руки юнацтва та дітей, про що маємо свідоцтво і в Шевченка, який, ховаючись хлопцем у бур'янах, "списував Сковороду".

Підручника з етики не було, і Григорій Савич написав його сам. Це був перший філософський твір, основною думкою якого є : ледарство – це найбільша людська вада.

Сковорода привселюдно заявив:

"Весь світ спить, пора прокидатися!"

Студенти любили свого вчителя, радилися з ним, бували в нього вдома. Він засівав їхні душі зернами правди, гуманізму й волелюбства, мріями про республіку.

З 1769 року Сковорода вів мандрівне життя. Майже 30 років мандрував цей співець-музика і вчитель-бацкар курними шляхами. Лівобережжя, заходив в села й хутори,

рідше - в міста, здебільшого на ярмарок, зупинявся у приятелів, а то й зовсім незнайомих селян, - і всюди зустрічали його як рідного, приймали як найпочеснішого гостя, бо з ним дохати входили дружня бесіда, добрий настрій, доброзичлива порада, влучний жарт.

Мудре слово Сковороди притягувало людей. зайде він, бувало, в село, сяде край майдану або на цвинтарі, або в когось на подвір'ї, скине торбу, дістане подругу-сопілку, заграє народної "Ой, піду я лугом-долиною" - і сходяться люди.

Тоді мандрівний філософ виймає книги, читає, збере малят біля школи чи в хаті, тай розказує казки, ним же складені, навчає читати й писати, довірливо бесідує з малечею. Якраз про цей період життя великого просвітителя і писав Дмитро Павличко у вірші "Сковорода":

І, виламавши полацю із тину,
Він темними байраками пішов
Кріпацьким дітям викладать латину,
Бентежити думками рабську кров
Чого ж навчав Сковорода?

Навчав, що в природі краса, гармонія, а в суспільстві - несправедливість, і щоб змінити макросвіт на краще, треба кожному змінити мікросвіт, тобто себе самого. Пізнавши себе, а пізнаєш - удосконалюй. Пізнаючи свої нахили, людина правильніше визначає своє місце в суспільстві й принесе найбільшу користь. Але чимало людей займають на свої місця. Людина не може бути щасливою, якщо діє всупереч своїй природі.

Веління природи - це пізнання Бога в людині.

Пізнання природи - це пізнання Бога.

Григорій Сковорода був демократом. Він писав, що його рідний край страждає під владою "загребущих", "лукавих", "мавп" і "змій".

Філософ жив сподіваннями на нове суспільство рівноправних людей, де не буде "рабського іґа", "тяжкої роботи", "нічого златожадного", "хамського".

Погляди великого правдолюбця мали великий вплив на наступні покоління.

Лев Толстой зазначив, що світогляд Сковороди дивовижно близький йому.

Останнє десятиріччя життя Сковороди - це роки його слави. Всі хотіли його бачити. У Харкові, Белгороді та багатьох селах виникли гуртки послідовників його вчення і способу життя.

9 листопада 1794 року Григорій Савич помер. Помер так просто, як і жив...

Останнє десятиріччя життя Сковороди - це вершина творчості письменника.

Про це Павло Тичина писав:

"Він свідомо обрав своїм кабінетом цілий світ, при обміркуванні його творів присутні були і небо над головою, журавлі, лелеки, тополі, озера, ліси і тверда земля під ногами, а головне - люди".

Справді, боляче те, що за його життя не надруковано ні жодного твору. Але його поезія, притчі поширювалися на Україні вустами народу. Він написав 30 прозових

байок, пізніше склали збілочку "Байки Харківські". Велику славу письменнику принесла збірка ліричних поезій "Сад божественних пісень". А мені запам'яталися рядки, в яких автор милується красою рідної природи:

Гей поля, поля зелені,
Зелом, квітом оздоблені!
Жайворонок над полями!
Соловейко над садами!

У своїх творах Сковорода відобразив мрію народу про кращі часи, коли землі стане "царством любові..без ворожнечі і чвар". Мені хочеться закінчити твір висловлюванням поета-філософа:

-В Горній Русі (майбутній Україні) бачу все нове: нових людей, нове покоління і нову славу.

Григорій Сковорода - гордість і слава українського народу - завжди житиме в наших серцях - серцях вдячних його правнуків.

Як бачимо, творчість Г.Сковороди різнопланова. Велика її частина - це багата спадщина для нашого підростаючого покоління, яке, як ніколи, потребує повчальних та розумних книг.

2. М.Вороний. Твори для дітей

М.Вороний (псевдонім Антіох) народився 5 березня 1904 року в сім'ї поета М.К.Вороного. Писати почав у 16 літ, навчаючись у Чернігівській гімназії. Був студентом Київського музично-драматичного інституту імені М. Лисенка та Київського інституту народної освіти.

Друкуватися в журналах почав у 20-х роках. Автор збірок віршів для дітей "Будівельники", "Коники", "Носоріг", "Ставок", "Червоні краватки" (1930), збірки поезій "Форвард" (1932).

Успішно виступав у жанрі сонета, мріяв видати книжку-сонетарій. Філософська лірика поета, особливо на релігійні теми, вражає своєю глибиною й прозорливістю. Кращі вірші цієї тематики ("Молитва", "Церкви і янголи", "Різдвяна елегія", "Отчизна") увійшли до "Хрестоматії української релігійної літератури" (Мюнхен-Лондон, 1988).

Працював на кінофабриці, а також виконував літературну роботу на договірній основі. У рукописному, відділі Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка АН УРСР зберігаються довідки про безробіття, видані М. Вороному 1927 року Спілкою працівників освіти (Харків) та Спілкою робітників поліграфічного виробництва (Київ).

Твори для дітей М.Вороного відзначаються легким стилем викладення, яскравістю персонажів, цікавими сюжетами. Вірші легкі для запам'ятовування, перевидавалися неодноразово, публікувалися в періодичних виданнях для дітей.

Восени 1933 року, коли посилюлися репресії проти українських письменників. М. Вороний змушений був виїхати до Москви, де майже рік працював у редакції журналу "Наши достижения".

Арештований 19 березня 1935 року в Києві органами НКВС УРСР. Згідно з протоколом трусу, у нього вилучено рукописи та особисте листування у трьох теках, а

також книги М.Грушевського ("Історія української літератури", "Украинский народ в прошлом и настоящем"), С.Єфремова ("Історія українського письменства"), історичні праці М.Костомарова, "Твори" Т.Шевченка за редакцією С.Єфремова та ін. Нічого з цього на клопотання матері поета органи НКВС не повернули.

Слідство велося по груповій справі, в якій, крім М.Вороного, фігурували М.Зеров, А.Лебідь, Л.Митькевич, Пилипенко і П.Филипович. Усіх їх звинувачували в належності до контрреволюційної націоналістичної групи, що готувала повалення Радянської влади на Україні, а також терористичні акти проти радянських і партійних керівників.

З цієї групи до реабілітації дожив лише Л.Митькевич, який 1957 року заявив прокуророві, що слідство у їхній справі велося з грубими порушеннями соціалістичної законності.

Як з'ясовано перевіркою військової прокуратури, колишній співробітник НКВС УРСР Овчинников, який брав участь у розслідуванні цієї групової справи, за порушення соціалістичної законності був засуджений, а його колега Літман звільнений з органів державної безпеки за фальсифікацію матеріалів слідства.

Тому зрозуміло, яким чином у слідчому томі М. Вороного з'явилася така заява, датована 14 квітня 1935 року (подаємо мовою оригіналу): "Заявляю о том, что со дня моего ареста 19 марта 1935г. в течение 20 суток, уже находясь в стенах НКВД, я вел себя как предатель, как классовый враг, ни одного слова правду не говорил, но с 8 апреля я решил еще раз навсегда порвать с моим националистическим прошлым, и начал говорить искренне, ничего о себе не утаивая, отдавал всего себя, какой я есть, на руки пролетарского правосудия. И с указанного времени ни одного слова лжи мной не было сказано".

Зломивши волю М.Вороного, слідчі надиктували йому зізнання, які втягували в той чорний вир понад два десятки літераторів і журналістів, з якими він спілкувався (крім арештованих у спільній справі, М.Бажан, М.Рильський, Ю.Яновський, М.Жук, Ю.Меженко та ін.).

10 квітня 1935р., коли М.Вороний уже "начал говорить искренне", він визнав, що належав до контрреволюційної організації, мета якої "повалення Радянської влади і створення самостійної буржуазно-націоналістичної України".

Військовий трибунал Київського військового округу на закритому судовому засіданні 1-4 лютого 1936 року засудив Вороного М. М. на 8 років позбавлення волі у виправно-трудовому таборі.

Відбував покарання на Соловках, де працював в основному на сільськогосподарських роботах.

Як видно із архівно-слідчої справи М.Вороного, він, перебуваючи в ув'язненні, звертався з заявою в органи НКВС, в якій відмовлявся від зізнань, даних на попередньому слідстві та в суді, і просив переглянути його справу.

9 жовтня 1937р. трійкою, НКВС по Ленінградській області Вороного М.М. засуджено до розстрілу. Вирок виконано 3 листопада 1937р.

У липні 1956 року 76-літня мати поета Віра Миколаївна звернулася до військової

прокуратури з проханням з'ясувати долю сина, про якого від вересня 1937-го нічого не знала, хоч неодноразово зверталася в різні інстанції, аж на ім'я Сталіна.

Ухвалою Військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 січня 1958 року обидва вирoki стосовно Вороного М.М. скасовано, а справу припинено за відсутністю складу злочину.

Список використаної літератури

1. Історія української літератури. – К., 2000.
2. Життя і творчість Г.Сковороди. – К., 1992.
3. Українознавство. – В 4-х томах. – Т.4.